



MAGYAR GYÁRIPAR

A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének lapja

JÖNNÉK A NŐK a cégek vezetői székeibe, 2026-tól



17. oldal

Három ágazat,
változó kilátásokkal

3. oldal

Világgazdasági kilátások,
recesszióval, háborúval

8. oldal

Európai Unió:
erősítik a kiberbiztonságot

19. oldal

TARTALOM

FÓKUSZBAN

Milyen túlélési stratégia segíthet a válság kezelésében? (3.) 3
dr. Rolek Ferenc: Mindent nem lehet..... 7

AKTUÁLIS

Világ gazdasági kilátások: recesszió, negatív hitelképességi megítélés, dráguló hitelek, lassan csökkenő infláció 8
Gazdaságpolitikai koordináció az Európai Unióban 11
Bizottsági javaslat a határidős gázárak rendkívüli emelkedésének kivédésére .. 13

MGYOSZ-HÍREK

Terjednek az új munkavégzési megoldások: távmunka, home office, négynapos munkahét, automatizáció 14

EURÓPAI UNIÓ

2026 júliusától arányos képviselőt jár a nőknek a törzsei társaságok vezető testületeiben 17
Az Észak-Magyarországra tervezett autóalkatrész-gyár állami támogatását vizsgálja a Bizottság 18
A WTO-hoz fordulhat az EU Washington protekcionista intézkedései miatt 19
Európa kiberbiztonságának megerősítése a cél 19

KÖNYVJELZŐ

Kismértékben javult az Európai Unió innovációs teljesítménye 20
A kriptovaluták titokzatos világa 21

A MAGYAR GYÁRIPAR az MGYOSZ hivatalos havilapja

Kiadja a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége

Szerkesztőség:

1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.

Telefon: 06 (1) 474-2041

E-mail: mgyosz@mgyosz.hu

Internet: www.mgyosz.hu

Layout és képszerkesztés: Csávás Viktória

Címlapkép: depositphotos.com

Hirdetésfelvétel: klajko@mgyosz.hu

Telefon: 06 (1) 474-2041

ISSN: 1219-6193



„És ha még nem lenne elég baj: az előrejelzések nem sok jót mutatnak 2023-ra”

Három ágazat, változó túlélési kilátással

Ha tippelni kellene, hogy melyek a leginkább válságálló ágazatok, akkor az élelmiszeripar biztosan benne lenne az első háromban. Ehhez képest mit mond Éder Tamás, a Felelős Élelmiszergyártók Szövetségének (az MGYOSZ tagszervezete) elnöke? „Az élelmiszeripar szereplőinek többsége nem volt képes teljesen beépíteni a költségnövekedést a fogyasztói árakba... Annak ellenére, hogy az élelmiszeripart általában válságállóbb ágazatnak tekintjük, mint a gazdaság sok más ágazatát, okkal lehetnek aggályaink az élelmiszer-feldolgozással foglalkozó vállalkozások közeljövőjével kapcsolatban...” (3. oldal)

Ha a vágató élelmiszerárak ellenére élelmiszergyártóknak gondjaik vannak, akkor mit szóljanak a többi, kevésbé szerencsés ágazatban vállalkozók? A Magyar Gyáriparban idén immár harmadik alkalommal tesszük fel a kérdést, hogy milyen túlélési stratégia segíthet a válság kezelésében? Egyáltalán: vannak-e ilyen stratégiák? Vannak, lennének... Ágazata válogatja, hol miben látják a kilábaláshoz vezető utat.

Más fáj a külkereskedőnek, és más a családi vállalatokat képviselőnek. „Érdemes végiggondolni az eddigi külgazdasági stratégiát. Jó, hogy van egy írásos stratégiánk, de célszerű számot vetni az eredményével is. Itt már kevésbé lehetünk elégedettek. Miből adódik, hogy a látványos stratégia hasznából a magyar vállalatok kevésbé tudtak profitálni, mint a külföldi vállalatok? De már náluk is csökkent az érdeklődés. Egy darabig a HIPA sikeresen vonzott be külföldi vállalatokat Magyarországra, ez idáig a képzett, olcsó munkaerőre épült, ami elfogyott. Marad még a jelentős adókedvezmény, ám ez is nemzetközi vita tárgyát képezi az utóbbi időben” – Horváth Miklós, a Magyar Külgazdasági Szövetség elnöke elemzi így a helyzetet, és egyúttal új tartalmat sürget a külgazdasági stratégiába. (4. oldal)

A Családi Vállalkozások Országos Egyesületének elnöke, dr. Rudas László több állami segítséget kér ennek a szektornak. „Méltánytalannak tartjuk, hogy a költségvetés a mi túlélésünk esélyét veszélyeztetve extra bevételekhez jut a nagy áfa bevétellel” – mondja. Meg ezt is: „Méltánytalannak tartjuk azt is, hogy a piaci szereplők egymás ellen vívott kényszerű élet-halál harcát előkelő idegenként szemléli a kormányzat”. (5. oldal)

És ha még nem lenne elég baj: az előrejelzések nem sok jót mutatnak 2023-ra. Míg az idei évre általában felfelé módosították a növekedési kilátásokat, jövőre vonatkoztatva nőtt a pesszimizmus: az Európai Unióban recesszió várható, s a magyar gazdaság növekedési üteme is jelentősen lelassul. A rosszban némi biztató jel: 2023 végére az infláció újra egy számjegyű lehet. (8. oldal) S ha egy cégvezető, vállalkozó ettől nem lesz optimista, az nem az ő hibája: a Covid-járvány túlélése után jó lett volna hosszabb erőgyűjtési, stabil időszak. Ez elmaradt, a mostani megpróbáltatások sokakat még gyenge állapotban találtak. Erre szokták azt mondani: innen szép nyerni!

Milyen túlélési stratégia segíthet a válság kezelésében? (3.)

Rendkívüli helyzet van a magyar gazdaságban: az energiaárak az egekben, az infláció vágtat, a kilátások bizonytalanok. Szeptemberi és októberi számunkban arra kértük az MGYOSZ néhány vezetőjét, tagszervezetét, hogy vázolja, milyen túlélési stratégia segíthet az adott ágazatban a nehéz helyzet kezelésében. Egyáltalán: vannak túlélési stratégiák? Körkérdésünkben erre keressük most is a választ.

Éder Tamás: az élelmiszeripar szereplőinek többsége nem volt képes teljesen beépíteni a költségnövekedést a fogyasztói árakba

Annak ellenére, hogy az élelmiszeripar általában válságállóbb ágazatnak tekintjük, mint a gazdaság sok más ágazatát, okkal lehetnek aggályaink az élelmiszer-feldolgozással foglalkozó vállalkozások közeljövőjével kapcsolatban.

Az ágazat rendkívül összetett, hiszen friss, egy komponensű napi fogyasztási termékek (például folyadék tej) előállításától kezdve, a több összetevős, magasan feldolgozott készítmények gyártásáig (fagyasztott készétel), igen széles spektrumon állítunk elő termékeket. Ugyanakkor az majdnem minden alágazat esetében igaz, hogy a termelési költségszerkezetben a mezőgazdasági alapanyagok, az energia és a munkabér költségek meghatározó szereppel bírnak. Az energia és a munkaerő piacon végbement változások minden gazdasági szereplő számára ismertek, ugyanakkor a mezőgazdasági termékek árrobbanásáról már

nem mindenki bír megalapozott ismeretekkel.

A KSH adatai alapján jelenleg szeptemberig tudjuk lekövetni a mezőgazdasági termelői árak alakulását és azt tapasztalhatjuk, hogy 60 százalékot meghaladó áremelkedés ment végbe egy év alatt. Ez az átlagszám úgy jön ki, hogy a növényi eredetű termékek esetében az árnövekedés kissé alacsonyabb volt, míg az állati eredetűek esetében némileg magasabb.

Mindezek alapján nem meglepő, hogy az élelmiszer infláció mértéke szeptemberben 35%. (Az októberi adat 40%-ot mutat.)

Kiindulva ugyanakkor abból, hogy miként változtak a mezőgazdasági termékek árai, az energiaköltségek, a munkabérek és más termelési összetevők költségei, levonhatjuk azt a következtetést, hogy az élelmiszeripar szereplőinek többsége nem volt képes teljesen beépíteni a költségnövekedést a fogyasztói árakba. (Ez még akkor is így van, ha figyelem-

„Amennyiben a növekvő önköltségek beépítése a fogyasztói árakba elmarad, úgy számolni kell a gyengébb háttérű, tartalékokkal nem rendelkező cégek gyors kiesésével”

be vesszük, hogy az élelmiszeripar átadási árának növekedése némileg meghaladja a fogyasztói árak növekedését.) A következő időszak nagy feladata az, hogy a megemelkedett önköltségeket az ágazat szereplői minél előbb teljes mértékben beépítsék a fogyasztói árakba. Ezt még akkor is meg kell tenni, ha ennek eredményeként számítani kell a belföldi fogyasztás csökkenésére. (Ez az év második felében már egyébként is látható a kiskereskedelmi adatokban.) Amennyiben a növekvő önköltségek beépítése a fogyasztói árakba elmarad, úgy számolni kell a gyengébb háttérű, tartalékokkal nem rendelkező cégek gyors kiesésével.

A megemelkedő fogyasztói árak miatt kialakuló belföldi kereslet csökkenése az elmúlt évtizedek kisebb-nagyobb válságai során is jellemző folyamat volt, amit akkor az ágazat képes volt az export növelésével kompenzálni. Minden vállalkozásnak olyan rugalmas működési modell kialakítására kell törekednie, ami a lehetőségek keretei között éppúgy képes gyorsan reagálni a költségek változására, mint a fogyasztók keresletének módosulására.

Természetesen a nehéz helyzetben való túléléshez a hatékonyságjavítás elengedhetetlen, különösen az energiafelhasználás és a foglalkoztatás területén. Ehhez segítséget nyújthat a Vidékfejlesztési Program és a Gyár-



Fotó: Lévai Zsolt, NAK

mentő Program keretei között rendelkezésre álló támogatási összeg. Azok a cégek nagyot lépnek előre a többiekhez képest, amelyek ebben a nehéz helyzetben is képesek lesznek fejlesztésre, érdemi hatékonyságjavító beruházások kivitelezésére.

Éder Tamás, a Felelős Élelmiszergyártók Szövetségének (az MGYOSZ tagszervezete) elnöke

Horváth Miklós: A 24. órában vagyunk, hogy új tartalommal töltsük fel a külgazdasági stratégiát

Figyelemre méltó, új fejlemények vannak a világban. Ezek egyike biztosan az, hogy a gazdasági, politikai változások hatására új kereskedelmi szövetségek alakultak ki, amelyeken belül más az együttműködés módja, mélysége, tartalma, mint az ezen kívül lévőkkel. Ezt az átrendeződési folyamatot az idén kirobbant orosz-ukrán háború csak tovább erősítette. A szankciók, a különféle kereskedelmi korlátok alapvetően megváltoztatják az egyes országok külkereskedelmi irányultságát, amivel tartósan számolni kell. E globális átalakulás egyik specialitása, hogy míg régebben leginkább az áruk kereskedelmében jelent meg a legfőbb korlát, most viszont a technológiai korlátok a meghatározóak, amelyek

hatása sokkal szerteágazóbb, súlyosabb, hiszen sokkal több területet sújthat egyszerre. A korszerű technológia megvonásával egész iparágakat lehet tönkretenni, vagy szállításával gyors fejlődő pályára állítani.

Ebben az átrendeződő kereskedelmi szövetségekben kell megtalálnia a számítását a magyar gazdaságnak úgy, hogy túl nagy önállósága nincs, hiszen a kereskedelmi szövetségek belső szabályai ránk is vonatkoznak. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ne tudnánk úgy lavírozni, hogy végül kedvezőbb cselekvési tér nyíljon meg számunkra.

Úgy gondolom, ha előbb nem, de legkésőbb 2023 végére így vagy úgy véget ér az orosz-ukrán háború. A háború túl sokba kerül

„A 24. órában vagyunk abban a felkészülésben, amely eldönti, hogy a háború végeztével az üzleti nyertesek, vagy az üzletről lemaradók táborába tartozunk majd”

emberéletben, anyagokban, pénzben, ezt sokáig nem lehet bírni, valamelyik fél kifárad, kimerül, feladja, vagy mindkettőnek elege lesz. Ukrajna egy része már most romokban van, a béke majd azt is jelenti, hogy óriási nemzetközi erők mozdulnak meg a helyreállítás érdekében, Mi Ukrajna szomszédja vagyunk, az újjáépítés a magyar vállalatok számára óriási üzleti lehetőséget hozhat. Hogy élni tudunk-e ezzel, vagy sem, az azon is múlik, a magyar külpolitika támogatja, vagy éppen nehezíti ezt a folyamatot. Ez nagy esély, de kormányzati szinten kell végiggondolni, hogyan viszonyulnak a változásokhoz.

Együttal érdemes végiggondolni az eddigi külgazdasági stratégiát is. Jó, hogy van egy írásos stratégiánk, de célszerű számot vetni az eredményével is. Itt már kevésbé lehetünk elégedettek. Miből adódik, hogy a látványos stratégia hasznából a magyar vállalatok kevésbé tudtak profitálni, mint a külföldi vállalatok? De már náluk is csökkent az érdeklődés. Egy darabig a HIPA sikeresen vonzott be külföldi vállalatokat Magyarországra, ez idáig a képzett, olcsó munkaerőre épült, ami elfogyott. Marad még a jelentős adókedvezmény, ám ez is nemzetközi vita tárgyát képezi az utóbbi időben.

Tehát akkor mi marad a külgazdasági stratégiából a gyakorlatban? Nem sok. A 24. órában vagyunk, hogy új tartalommal töltsük fel. Célszerű lenne egy, a magyar vállalatokra épülő iparpolitikát is párosítani mellé, a kettő együtt talán eredményesebb lenne, a gyakorlatban is. Úgy vélem, a külgazdasági stratégia és az iparpolitika összhangba hozására jó tárgyalási terepet kínálna az MGYOSZ a maga sokszínű



tagásával. Hangsúlyozom, a 24. órában vagyunk abban a felkészülésben, amely eldönti, hogy a háború végeztével az üzleti nyertesek, vagy az üzletről lemaradók táborába tartozunk majd.

Horváth Miklós, a Ventura Zrt. vezérigazgatója, a Magyar Külgazdasági Szövetség elnöke, az MGYOSZ elnökségi tagja

dr. Rudas László: Méltánytalannak tartjuk, hogy a költségvetés a mi túlélésünk esélyét veszélyeztetve, extra bevételekhez jut a nagy áfa bevétellel

Kezdjük a túléléssel. Válságszituációban, a családi vállalkozások gondolkodási módja, túlélési filozófiája eltér a kimondottan tőkebefektetési célú, alapvetően profitorientált vállalkozásokétól. Ilyen esetben, a családi cég a saját, több generáción átívelőre tervezett befektetését egy fekete dobozként kezeli és

igyekszik a külső hatásoktól azokat mentesítve belülről értékállóvá tenni, a külső hatásoktól megvédeni, az értéket megtartani. Ilyenkor előkerülnek a már leadózott „családi ékszerek”, a privát tartalékok, és a vállalkozás túlélése érdekében, megpróbálják eszközeiket, munkatársaikat, a benne lévő szellemi tőkét továbbví-

FÓKUSZBAN

ve a vállalkozás túlélését biztosítani.

Sajnos, ehhez edes kevés segítséget kapunk a külvilágtól, hiszen a különböző pluszforrásokhoz a hozzáférés korlátozott, a támogatási rendszerben semmiféle prioritást nem élvezünk, csak saját magunkra számíthatunk. Sajnálatos módon erről kellett meggyőződnünk a 2008-as és a Covid-válság kapcsán is. Kíváncsian várjuk a kkv-k energia támogatására meghirdetett kormányintézkedéseket. Reméljük, gyorsabban jön és hatékonyabbra sikerül, mint a Covid alatt a „Kurzarbeit” típusú támogatás. Mi tudjuk azt, hogy a több évtized alatt összerakott vállalkozásból az igazi érték a benne lévő tudás, ami a cégben kialakult belső tudás elvesztése esetén nem könnyen vihető tovább. A családi cégek többségénél az a nagyvállati struktúra, az a szervezeti, működési dokumentáltság és az az automatizált működési mechanizmus, ami egy multira jellemző, még többnyire nem alakult ki. Az érték a személyes kapcsolati tőke, a munkatársak tapasztalata, tudása és nem utolsósorban lojalitása a cég iránt.

Mai gazdasági helyzet. Az energiaárak az egekbe szöktek és a családi cégek teljes mértékben kiszolgáltatottak, magukra maradtak. Mi pontosan tudjuk, látjuk, hogy a csillagokba szállt energia árak ma már a tőzsdén ismét a reális magasságokba ereszkedtek, ugyanakkor nekünk még a tárgyalási lehetőség sem adatott meg, hogy energiabeszerezési szerződéseinket egyrészt ne minimum 2 évre, és ezáltal a magas árakat hosszú távra befagyasztva, roppant előnytelen feltételekkel rögzítsük. Másrészt nem volt lehetőségünk arra sem, hogy ezt az árat legalább részben a piac mozgásához kössük. Nekünk egy lehetőségünk volt. Megjelent az egy szem privilegizált energiakereskedő, aki azt a választási lehetőséget biztosította, hogy vagy szerződünk, vagy holnap akár húszszor drágábban szerezhetjük be az energiát. Nincs módunk választani, vagy legalább részben a piaci árakhoz kötni a beszerzési árainkat, ez csak a kiemelt fogyasztóknak adatik meg.

Méltánytalannak tartjuk azt is, hogy a sokszoros energia ár, sokszoros áfa terhet is jelent. A költségvetés, kilencszeres áremelés esetén, 3 százalékos áfával is ugyanakkora költségvetési bevételt realizálna, mint a korábbi piaci árbanbanás előtt. Teljesen indokolatlannak és méltánytalannak tartjuk azt, hogy a költségvetés, a mi túlélésünk esélyét veszélyeztetve, extra bevételekhez jut. Sokféleképpen lehetne ezt kompenzálni. Legegyszerűbb az áfa csökkentése lenne, vagy pedig különböző energiatakarékosságot ösztönző támogatási, pályázati rendszer meghirdetésével hasznosan lehetne a



kormányzati többletbevételekből ésszerű beruházásokat finanszírozni.

Méltánytalannak tartjuk azt is, hogy a piaci szereplők egymás ellen vívott kényszerű élet-halál harcát, előkelő idegenként szemléli a kormányzat. Gondolok itt például a bérbeadó és a bérlő viszonyára. A bérbeadónak az energia rezszi költségei drasztikusan megnőnek, amit nyilván megpróbál áthárítani a bérlőre. A bérlő pedig, nyilvánvalóan, nem tudja kigazdálkodni, és megpróbálja elkerülni. Kettőjük között egy durva érdekkonfliktus alakul ki, amire a kormányzat, a bevételeinek az aránytalan növekedése mellett is előkelő idegenként tekint. Úgy gondolom, hogy a konfliktuskezelés feladata és alapvető érdeke a mindenkori kormányzatnak. Alapvetően nem támogatjuk

dr. Rudas László, a Mutex Csoport elnöke, a Családi Vállalkozások Országos Egyesületének elnöke, az MGYOSZ elnökségi tagja

a kormányzati beavatkozást gazdálkodó szervezetek működési kérdéseibe. Válsághelyzetben azonban ezt a cinikus viselkedést mi nem tartjuk korrektnek. Rövidlátó az a kormányzat, amelyik nem méri fel a várható következményeket. Külön elgondolkodtató, hogy a magánkézbe került energiaszolgáltatáshoz kapcsolódó, hálózathasználati, stb. költségek is és az ahhoz kapcsolódó adók is indokolatlanul emelkedtek.

Nem kívánok más érdekvédelmi szervezetek nevében felszólalni, de mindannyian kerülhetünk abba a helyzetbe, amilyenbe például a benzinkutasok kerültek, amikor is különböző ársapkák, központilag befagyasztott árak kapcsán a veszteséget egy vállalkozói szektornak kell elviselni, ami nyilvánvalóan nem egyezik a mi elképzeléseinkkel és különösen inflációgerjesztő. Az, aki az egyik termékének, szolgáltatásának értékesítésén veszteséget kell, hogy realizáljon, az nyilván megpróbálja kompenzálni valahol másutt, más termékek és szolgáltatások értékesítésénél. Ez egy automatikus önvédelmi reflexet indít be, ami árfelhajtó, inflációgerjesztő, ami káros a gazdaságra.

Forintárfolyam. Világosan látszik, hogy az MNB és a monetáris politika képes befolyásolni a forint árfolyamát. Képes befolyásolni úgy is, hogy nem tesz semmit, és hagyja elszaladni az árakat, és képes befolyásolni egyéb eszközökkel is, amelyekkel ezt visszaszorítja. Az hogy

380-430 Ft között mozog igen rövid időn belül a forint-euró árfolyama, az a teljes bizonytalanságot és kiszolgáltatottságot jelenti a vállalkozások számára. Miután a magyar kereskedelem, gazdaság nagyrészt importfüggő, ezért ez szintén egy extrém infláció gerjesztő hatású folyamat. Sokkal inkább áttekinthető pénzügyi, monetáris, nemzeti banki politikára lenne szükség ahhoz, hogy a cégek belátható időintervallumon belül tervezni tudják a gazdálkodásukat.

Mi, családi vállalkozások önerőből túléltük a 2008-as és a Covid-válságot egyaránt. Most már tudjuk, hogy csak saját magunkra számíthatunk. Mi megöregedtünk, a gyermekeink pedig már képzett, nyelveket beszélő, a világ bármely táján saját lábra állni képes emberekké váltak. Ráadásul értenek a gazdasághoz és félok, hogy ki fogják számolni, hogy bár az operáció biztosíthatja a túlélést, de sokkal többbe kerül, mint a boncolás. Ha ők a családi cég „boncolását” választják, mert racionális és nem érzelmi döntésként kezelik a családi cég létét, akkor a hazai gazdaságnak befellegzett. Ennél a döntésnél, ha figyelembe vesszük, hogy a cégeiket finanszírozó bankoknak milyen mértékben válnak kiszolgáltatottá, akkor borítékolható a döntésük, ami nem ad bizakodásra okot. Pláne akkor nem, ha tudjuk, hogy a családi vállalkozások a hazai GDP meghatározó részének előállítói és a legnagyobb munkáltatók.

„Mindannyian kerülhetünk abba a helyzetbe, amilyenbe például a benzinkutasok kerültek, amikor is különböző ársapkák, központilag befagyasztott árak kapcsán a veszteséget egy vállalkozói szektornak kell viselnie”

dr. Rolek Ferenc: Mindent nem lehet

A munkavállalók képviselői nagyon szeretnék, ha az inflációt követné a minimálbér, de a munkaadók azt kérik, hogy őket is értsék meg a tárgyalásoknál – nyilatkozta dr. Rolek Ferenc, az MGYOSZ alelnöke a Pénzcentrumnak. Bár az infláció mértékének alakulását figyelembe szokás venni a tárgyalásokon, de egyszerre mindent nem lehet. A munkaadók nincsenek könnyű helyzetben, hiszen a gazdasági növekedés lassulása a vállalkozások bevételeire is negatív hatással van.

„Az infláció egy bértárgyalásnál valóban egy olyan tényező, amelyet figyelembe kell venni, de önmagában nem lehet azt mondani, hogy minden-

képpen legyen annyi, mint az infláció mértéke. Inkább attól függenek a tárgyalási pozíciók és a felvetett kívánságok, hogy a gazdasági növekedés és más hasonló mutatók, illetve a várakozások, előrejelzések hogyan alakulnak. Hogy konkretizáljam: ha két dolgot nézek, mondjuk az inflációt és a gazdasági növekedést, akkor gazdasági növekedés esetén sokkal könnyebb azt mondani, hogy igen, igyekezzünk a bérekkel az inflációt lekövetni. Abban az esetben azonban, ha a gazdaság teljesítménye csökken, vagyis a vállalatok bevételei is csökkennek, akkor nem lehet azt mondani és kérni, hogy a bérek kövessék az inflációt. Hallok olyan hangokat, amelyek 26 százalé-

kos minimálbér-emelést szeretnének: anélkül, hogy én elárulnám, milyen konkrét emelkedést szeretnék jövőre, azt kell mondanom, hogy ez a kérés biztosan nem teljesíthető – mondta dr. Rolek Ferenc.

A Pénzcentrum megkérdezte dr. Rolek Ferencet arról is, van-e arra esély, hogy nem sikerül megegyezni a minimálbérről még ebben az évben. Válasz: ez elképzelhetetlen. Az eddigi évek tapasztalatai alapján biztos abban, hogy ha véleménykülönbségek is vannak a munkaadók és a munkavállalók képviselői között, azt biztosan sikerül elsimítani az év végéig, és meglesz a megegyezés. (Pénzcentrum, 2022. november 21.)

Világgazdasági kilátások: recesszió, negatív hitelképességi megítélés, dráguló hitelek, lassan csökkenő infláció

Az idei évben nagyobb lesz a növekedés a legutóbb előre jelzettnél, jövőre viszont romlik a gazdasági összkép – ez derül ki szinte valamennyi előrejelzésből. Az Európai Unió gazdasága fordulóponthoz ért: jön a recesszió.

Az erős első félév után egy sokkal nagyobb kihívást jelentő időszakba lépett az EU gazdasága. Az Ukrajna elleni orosz agresszió által kiváltott sokkhatás csökkenti a globális keresletet, és felerősíti a globális inflációs nyomást. A háborúhoz való földrajzi közelsége és az orosz gázimporttól való erőteljes függése miatt az EU egyike azoknak a fejlett gazdaságoknak, amelyek a leginkább ki vannak téve a háború hatásainak. Az energiaválság csökkenti a háztartások vásárlóerejét, és mérsékli a termelést. A gazdasági hangulat kifejezetten borúsabb lett. Mindennek eredményeként, bár a 2022-es növekedési adatok várhatóan jobban alakulnak az előrejelzéseknél, a 2023-as kilátások sokkal kedvezőtlenebbek a növekedés szempontjából, és pesszimistábbak az infláció tekintetében, mint az Európai Bizottság nyári időközi előrejelzésében.

A megnövekedett bizonytalanság, a magas energiaár-nyomás, a háztartások vásárlóerejének csökkenése, a gyengébb külső környezet és a szigorúbb finanszírozási feltételek az év utolsó negyedében várhatóan recesszióba sodorják az EU-t, az euróövezetet és a legtöbb tagállamot. A 2021-ből származó lendületnek és az év első felében tapasztalt erőteljes növekedésnek köszönhetően mindazonáltal 2022-ben összességében várhatóan 3,3% lesz a reál-GDP-növekedés az EU-ban (az euróövezetben 3,2%), ami jóval meghaladja a nyári időközi előrejelzésben szereplő 2,7%-os adatot.

Ahogy az infláció tovább erodálja a háztartások rendelkezésre álló jövedelmét, várhatóan 2023 első negyedében is folytatódni fog a recesszió. A gazdasági növekedés az előrejelzések szerint csak tavasszal tér majd vissza Európába, ahogyan fokozatosan enyhül az infláció szorítása. Mivel azonban az erőteljes ellenszél visszafogja majd a keresletet, a gazdasági aktivitás várhatóan mérsékelt lesz, a GDP-növekedés pedig 2023-ban összességében 0,3%-ot ér majd el mind az EU-t, mind az euróövezetet tekintve. A gazdasági növekedés az előrejelzések szerint 2024-re fokozatosan lendületet kap: az EU-ban átlagosan 1,6%, az euróövezetben pedig 1,5% lesz.

Magyarország gazdasága 2022 második negyedében is megőrizte a lendületét, a GDP 1,1%-kal nőtt az előző negyedévhez képest. Ugyanakkor romlottak a bizalmi indexek, és a havi adatok a fogyasztás, a lakásügyletek, az építőipari tevékenység és a hitelezés visszaesésére utalnak. A magasabb infláció és energiaárak, valamint a szigorúbb finanszírozási feltételek a következő negyedévekben várhatóan visszafogják majd a gazdasági tevékenységet, a reál-GDP növekedése pedig a 2022. évi 5,5%-ról 2023-ra 0,1%-ra fog lassulni, ahonnan 2024-ben is csak 2,6%-ra emelkedik vissza. A költségvetési politika a várakozások szerint enyhíti a háztartások jövedelmének csökkenését, és hozzájárul a gazdasági visszaesés elke-

rüléséhez, de ennek tartósan magas költségvetési hiány lesz az ára.

OECD: JAVÍTOTTA A MAGYAR GAZDASÁG IDEI NÖVEKEDÉSI ELŐREJELZÉSÉT

A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) 6,0 százalékra emelte Magyarországi ideai gazdasági növekedési prognózisát az előző, júniusi jelentésben szereplő 4 százalékról, a 2023-ast azonban 2,5 százalékról 1,5 százalékra csökkentette a legfrissebb gazdasági előrejelzésében.

A 2023-as növekedés lassulását az orosz-ukrán háború gazdasági következményeivel, a mérséklődő külső kereslettel, valamint a szűkülő reálbérek miatt lassabban bővülő lakossági fogyasztással magyarázták. Az OECD rontotta 2022-es és 2023-as inflációs előrejelzését is: a júniusi 10,3 illetve 7 százalékról 13,5 és 12,7 százalékra. A maginfláció idén és jövőre is 10,1 százalékot érhet el, míg öt hónapja 9,3 és 6,1 százalékot vártak.

A munkanélküliségi ráta a nyári 3,8 százalékos előrejelzéshez képest alacsonyabb lehet idén, 3,5 százalék, a felülvizsgált adatok szerint jövőre azonban 4,7 százalékra emelkedhet, 1 százalékponttal magasabbra, mint az előző jelentésben. Júniusi előrejelzésében az OECD azzal számolt, hogy a költségvetés GDP-arányos hiánya 5,5 százalékról 5,4 százalékra csökkenhet 2022-ről 2023-ra, a legutóbbi prognózisban már 6,2 százalékos illetve 5,6 százalékos hiányt jeleznek előre. A folyó fizetési mérleg hiánya az ideai, a GDP 5,6 százalékát elérő mértékről 4,6 százalékára mérséklődhet jövőre, ami 0,6, illetve 1,2 százalékponttal magasabb a júniusi előrejelzésnél.

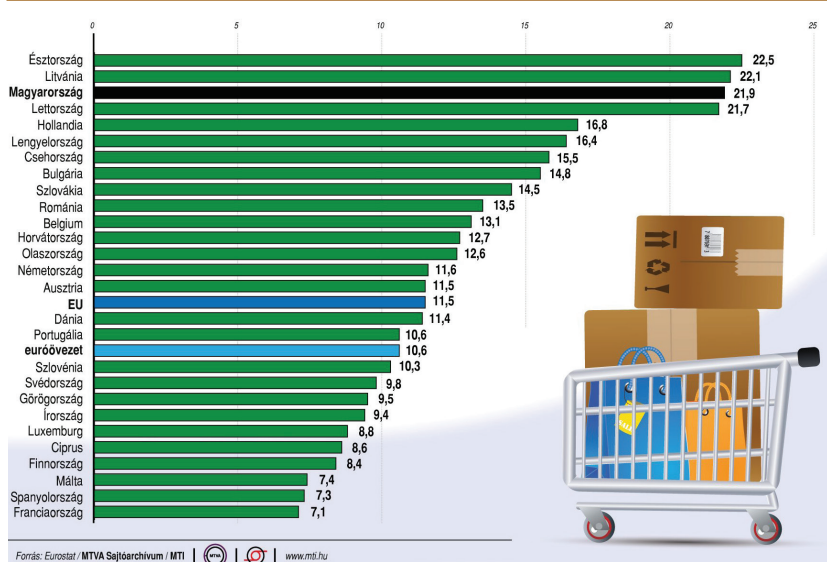
LONDONI BEFEKTETŐK: BORÚLÁTÓ A GLOBÁLIS ÜZLETI SZEKTOR

Az Oxford Economics negyedik negyedévi globális felmérésében egyre borúlátóbban ítélik meg a globális vállalati szektor szereplőit a világgazdasági kilátásokat, különösen Európában komor a hangulat. Az egyik legtekintélyesebb londoni pénzügyi-gazdasági elemzőház 229 nagyvállalat várakozásait vizsgálta. A felmérésbe bevont cégek együtt hatmillió alkalmazottat foglalkoztatnak, összesített éves forgalmuk hozzávetőleg kétezer milliárd dollár. Az Oxford Economics beszámolója szerint az üzleti vállalkozások csaknem háromnegyedének – 54 százalékuknak valamelyest, 19 százalékuknak jelentősen – romlottak a jövő évi világgazdasági növekedéssel kapcsolatos várakozásai.



Infláció az EU-tagállamokban (2022. október)

(2021. október–2022. október, a fogyasztói árak 12 havi változása)



A vizsgálat résztvevőinek ideai előrejelzései valamelyest javultak ugyan – a vállalatok prognózisainak középtérteke az előző felmérésben kimutatott 1,9 százalék helyett most 2,1 százalékos globális GDP-növekedést valószínűsít 2022-re –, de még ez is 1,5 százalékponttal alacsonyabb az Ukrajna elleni orosz invázió előtti várakozásoknál.

A jövő évi világgazdasági növekedéssel kapcsolatos várakozások ugyanakkor számottevő mértékben gyengültek: az Oxford Economics friss negyedéves felmérésébe bevont üzleti nagyvállalkozások előrejelzéseinek középtérteke az előző vizsgálat résztvevői által várt 1,8 százalék helyett immár csak 1,4 százalékos globális növekedést valószínűsít 2023 egészére. Ezzel együtt romlottak az inflációs várakozások is: a ház vizsgálatában részes üzleti vállalkozások átlagosan 5,6 százalékos világgazdasági szintű fogyasztói inflációt várnak

2023-ban, egy teljes százalékponttal magasabbat, mint a negyedévvél előtti felmérés résztvevői.

A romló globális kondíciók miatt más nagy londoni házak is a korábbiaknál számottevően komorabb előrejelzéseket adnak a világgazdaság jövőre várt teljesítményére.

A Moody's Investors Service éves előrejelzésében közölte, hogy negatív hitelképességi kilátást adott 2023-ra a világgazdaság egészének, mivel – jóllehet az infláció várhatóan lassulásnak indul jövőre – az élelmiszer- és az energiaárak továbbra is magasak lesznek, hátráltatva a globális növekedést. A nemzetközi hitelminősítő az idén még 3 százalékos, jövőre azonban 1,7 százalékra lassuló globális GDP-növekedéssel számol reálértéken. A Moody's kiemeli, hogy az ukrajnai háború kezdete előtt, februárban kiadott előző prognózisa Közép- és Kelet-Európában a térségi szintű hazai össztermék átlagosan 4,5 százalékos bővülését valószínűsítette 2023-ra, most összeállított új előrejelzése szerint azonban az országcsoport GDP-növekedési átlaga 1,3 százalék lesz jövőre.

Nyugat-Európában a hitelminősítő 2023-ban átlagosan 0,4 százalékos egész éves GDP-visszaesést vár a korábbi előrejelzésében szereplő 1,9 százalékos növekedés helyett. A Moody's összességében szintén Európában várja a legnagyobb mértékű lassulást, tekintettel az orosz fölgáz- és nyersolajszállítások csökkenésére és az ebből eredő magas energiaárakra. A ház jövőre az amerikai gazdaságban is mindössze 0,4 százalékos egész évi GDP-bővüléssel számol – ismerteti az MTI az előrejelzéseket.

Fitch Ratings éves helyzetértékelése szerint a magas infláció nyomában járó emelkedő kamatok véget vetettek a kedvező globális államadósság-finanszírozási kondíciókkal jellemzett időszaknak. A nemzetközi hitelminősítő a szuverén adósok jövő évi kilátásairól összeállított tanulmányában – melyet az MTI ismertet – kiemeli azt a várakozását, hogy az emelkedő kamatoknak tartós hatásuk lesz az államadósságok piaci finanszírozásának költségeire.

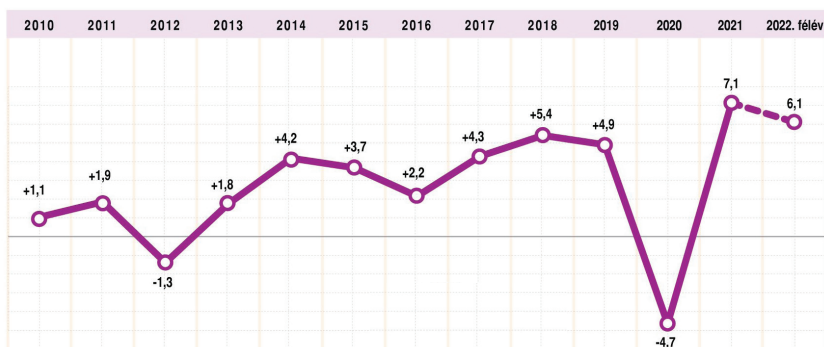
A Fitch szerint ennek különös jelentősége van a szuverén osztályzatok szempontjából, tekintettel az államadósság-terhek 2019 vége óta bekövetkezett széles bázisú és jelentős növekedésére. Ha a Fitch besorolási listáján szereplő államadósok 2019 óta bejelentett jegybanki kamatemeléseinek 125 bázispontos mediánszintje teljes mértékben és azonnal érvényesülne a kamatkötelezettségekben, a globális államadósság-tömeg kamata 2023-ban 1100 milliárd dollárral növekedne – áll a hitelminősítő elemzésében. A Fitch Ratings megjegyzi ugyanakkor, hogy ez nem fog megtörténni, hiszen a mindenkorai kamatszintek és a tényleges fizetési időpontok nem esnek egybe, tekintettel a különböző lejáratú profilokra. A hitelminősítő szerint azonban a folyamatosan csökkenő kamatokkal jellemzett nagyon kedvező adósságdinamikák korszaka – különösen a fejlett gazdasági térségekben – véget ért.

A Fitch Ratings előrejelzése szerint jövőre az amerikai és az euróövezeti gazdaságban is recesszió lesz. A cég kiemeli, hogy a világ e két legnagyobb gazdasági erőcentrumában 1980 óta mindössze negyedszer fordul elő egyidejű visszaesés. A Fitch várakozása szerint a recesszió az euróövezetben előbb – már az idén – elkezdődik és mélyebb is lesz, mint az amerikai gazdaságban, tekintettel a földgázellátási válságra, amely az energiaárak jelentős kilengését okozta. A Fitch Ratings új negyedéves prognózisa 2022-re 2,4 százalékos, 2023-ra szintén mindössze 1,7 százalékos növekedéssel számol a világgazdaságban.

A bruttó hazai termék (GDP) változása Magyarországon (2010–2022. III. negyedév)

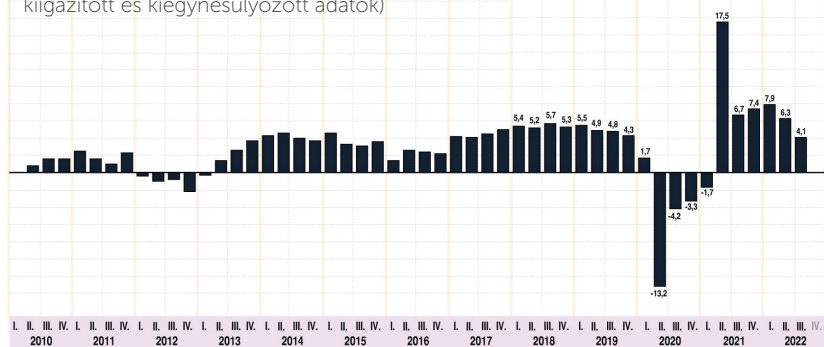
Az éves gazdasági növekedés üteme

(volumenindex, előző év azonos időszaka=100, szezonálisan és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott adatok)



A GDP negyedéves változása (2010–2022. III. negyedév)

(volumenindex, előző év azonos időszaka=100, szezonálisan és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott adatok)



Forrás: Eurostat / MTVA Sajtóarchívum / MTI | | www.mti.hu

Gazdaságpolitikai koordináció az Európai Unióban

Elindította a gazdaságpolitikai koordináció európai szemeszterének 2023. évi ciklusát az Európai Bizottság. A csomag a 2022. őszi gazdasági előrejelzésre támaszkodik, amely szerint az erős első félévet követően az uniós gazdaság mostanra egy kihívásokkal teli szakaszba lépett. A soha nem látott magasságba szökő energiaárak, a magas inflációs ráták, az ellátási zavarok, a megnövekedett adósságszintek és az emelkedő hitelfelvételi költségek kihatnak az üzleti tevékenységre és csökkentik a háztartások vásárlóerejét.

A jogszabály eljárásokat állapít meg a minimálbérek megfelelőségére vonatkozóan, előmozdítja a bérmegállapításra vonatkozó kollektív tárgyalásokat, és elősegíti, hogy a nemzeti jog alapján minimálbére jogosult munkavállalók ténylegesen élvezhessék a minimálbér nyújtotta védelmet – idézi az MTI az elfogadott irányelvet.

A Bizottság szerint ezek a kihívások összehangolt fellépést igényelnek a megfelelő és megfizethető energiaellátás biztosítása, a gazdasági és pénzügyi stabilitás megőrzése, valamint a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások és vállalkozások védelme érdekében, az államháztartás fenntarthatóságának megőrzése mellett. Ugyanakkor gyorsan kell cselekedni a potenciális növekedés és a minőségi munkahelyteremtés fellendítése, valamint a zöld és a digitális átállás megvalósítása érdekében. Az európai szemeszter keretében megvalósuló gazdaságpolitikai koordináció segíteni fogja a tagállamokat a célkitűzések elérésében azáltal, hogy prioritásokat határoz meg, valamint egyértelmű és összehangolt szakpolitikai iránymutatást nyújt az elkövetkező évre vonatkozóan.

ÉVES FENNTARTHATÓ NÖVEKEDÉSI JELENTÉS

Az idei éves fenntartható növekedési jelentés ambiciózus menetrendet terjeszt elő az összehangolt uniós szakpolitikai válaszintézkedések további megerősítésére, az energiasokk negatív hatásainak rövid távú enyhítése érdekében. Ugyanakkor alapvető fontosságú, hogy középtávon folytatódjon a társadalmi és gazdasági reziliencia fokozása, valamint a fenntartható és inkluzív növekedés előmozdítása, mindeközben megőrizve az új kihívások kezeléséhez szükséges rugalmasságot. Ez a megközelítés összhangban áll az ENSZ fenntartható fejlődési céljaival, amelyek az európai szemeszter szerves részét képezik.

Az európai szemeszter négy prioritása változatlan: a környezeti fenntarthatóság, a termelékenység, a méltányosság és a makrogazdasági stabilitás támogatása a versenyképes fenntarthatóság előmozdítása céljából.

A vissza nem térítendő támogatások és hitelek formájában 723,8 milliárd eurós költségvetéssel rendelkező Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz továbbra is biztosítja az európai vállalkozásokra, infrastruktúrára és készségekre irányuló beruházások stabil áramlását, és támogatja a 2026-ig tartó ambiciózus reformprogramot. A Bizottság idáig 26 nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervet fogadott el, amelyeket a Tanács szintén jóváhagyott. Az eszköz keretében eddig folyósított kifizetések több mint 135 milliárd eurót tesznek ki.

Az EU orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségének mielőbbi megszüntetésére irányuló uniós terv, a REPowerEU célzott beruházások és reformok révén kiegészítő forrásokat fog mozgósítani az uniós energiaszisztemek rezilienciájának növelése és az energiaszegénység megelőzése érdekében.

AJÁNLÁS AZ EURÓÖVEZETI TAGÁLLAMOKNAK

Ez az ajánlás tesztre szabott tanácsadást nyújt az euróövezeti tagállamoknak a 2023–2024-es időszakra vonatkozóan az euróövezet egészének működését érintő kérdésekben.

Az euróövezeti tagállamoknak:

- Továbbra is össze kell hangolniuk költségvetési politikáikat annak elősegítése érdekében, hogy az infláció időben visszatérjen az Európai Központi Bank által meghatározott 2%-os középtávú célhoz.
- Fenn kell tartaniuk a közberuházások magas szintjét a társadalmi és gazdasági rezili-

A CSOMAG TARTALMA

- éves fenntartható növekedési jelentés
- az euróövezetre vonatkozó ajánlás
- a riasztási mechanizmus keretében készült jelentés
- az együttes foglalkoztatási jelentésre irányuló javaslat
- a kiigazítási programot követő felügyeleti jelentések

KÖLTSÉGVETÉSI AJÁNLÁS

A Bizottság felkéri Belgiumot, Portugáliát, Ausztriát, Litvániát, Németországot, Észtországot, Luxemburgot, Hollandiát, Szlovéniát és Szlovákiát, hogy a nemzeti költségvetési eljárás keretében tegyék meg a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy 2023. évi költségvetésük teljes mértékben összhangban legyen a tanácsi ajánlásokkal.

encia fokozása, valamint a zöld és a digitális átállás támogatása érdekében.

- Biztosítaniuk kell, hogy az energiaválság miatt nehéz pénzügyi helyzetbe került háztartásoknak és vállalkozásoknak nyújtott támogatás költséghatékony és ideiglenes legyen, valamint a kiszolgáltatott helyzetben lévők, különösen a kkv-kat célozza. E tekintetben az ajánlás a széles körű árintézkedések helyett egy kétlépcsős energiaárazási rendszer létrehozását javasolja, amely ösztönzi az energiamegtakarítást. E rendszer keretében a kiszolgáltatott fogyasztók részesülhetnek a szabályozott árak előnyeiből.
- Elő kell mozdítaniuk a bérek olyan alakulását, amely megőrzi a munkavállalók vásárlóerejét, ugyanakkor korlátozza az inflációra gyakorolt másodlagos hatásokat. Ki kell alakítaniuk, illetve szükség esetén ki kell igazítaniuk a szociális támogatási rendszert.
- Tovább kell javítaniuk az aktív munkaerőpiaci intézkedéseket, és kezelniük kell a szakemberhiányt.
- Biztosítaniuk kell a szociális partnerek tényleges bevonását a szakpolitikai döntéshozatalba és meg kell erősíteniük a szociális párbeszédet.
- Tovább kell javítaniuk az üzleti környezetet és fenn kell tartaniuk a makroszintű pénzügyi stabilitást.

A RIASZTÁSI MECHANIZMUS KERETÉBEN KÉSZÜLT JELENTÉS

A riasztási mechanizmus keretében készült jelentés a potenciális makrogazdasági egyensúlyhiányok kockázatának feltárására szolgáló szűrőként működik. Azonosítja azokat a tagállamokat, amelyek esetében részletes vizsgálatra van szükség annak értékeléséhez, hogy fennállnak-e szakpolitikai intézkedést igénylő egyensúlyhiányok.

Az idei jelentés következtetése szerint a részletes vizsgálat elvégzése 17 tagállam – Ciprus, Franciaország, Görögország, Hollandia, Németország, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország és Svédország (amelyek a makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárással kapcsolatos felügyelet előző éves ciklusában részletes vizsgálat tárgyát képezték), valamint Csehország, Észtország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Magyarország és Szlovákia (amelyek a 2021–2022-es ciklusban nem képezték részletes vizsgálat tárgyát) – esetében indokolt.

AZ EGYÜTTES FOGLALKOZTATÁSI JELENTÉSRE IRÁNYULÓ JAVASLAT

Az együttes foglalkoztatási jelentésre irányuló javaslat megerősíti, hogy az uniós munkaerőpiac 2021 harmadik negyedéve óta teljes mértékben kilábal a Covid19-világjárványból, jól teljesít, és a foglalkoztatás meghaladja a világjárvány előtti szinteket. Az erőteljes növekedés ellenére a fiataloknak, a nőknek és a kiszolgáltatott csoportoknak – például a fogyatékkal élő vagy a migráns háttérrel rendelkező személyeknek – további támogatásra van szükségük a munkaerőpiacra való belépéshez. Meg kell erősíteni azokat a szakpolitikákat, amelyek elősegítik a munkavállalók számára a keresett készségek elsajátítását, ezáltal csökkentve a magas munkaerő- és szakemberhiány kockázatát, valamint támogatva a munkahelyváltást a munkaerőpiaci változások közepette, különösen a zöld és a digitális átállás összefüggésében. A méltányos munkaerőpiaci átmenet előmozdítása fontos a foglalkoztatásra és a készségekre vonatkozó, 2030-ra kitűzött kiemelt uniós célok eléréséhez, amelyek beépülnek a közös foglalkoztatási jelentésbe.

A 2021 óta tapasztalható áremelkedések – amelyeket Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja még inkább felgyorsított – nyomást gyakorolnak mind az uniós gazdaságra, mind a háztartásokra. A reál-GDP növekedése 2022 tavaszán lelassult, a háztartások reáljövedelme pedig a Covid19-világjárvány óta először csökkent. Ebben a helyzetben a kollektív tárgyalások, valamint a tisztességes és megfelelő minimálbérek hatékonyan képesek hozzájárulni a bérek vásárlóerejének megőrzéséhez és a foglalkoztatás előmozdításához. Ennek kiegészítéseként intézkedéseket kell hozni a minimumjövedelem védelmének kiterjesztése és megfelelőségének javítása érdekében. Ez hozzá fog járulni a foglalkoztatásra és a szegénység csökkentésére vonatkozó, 2030-ra kitűzött kiemelt uniós célok megvalósításához is.

A KIIGAZÍTÁSI PROGRAMOT KÖVETŐ FELÜGYELETI JELENTÉSEK

A kiigazítási programot követő felügyelet értékeli azon tagállamok törlesztési képességét, amelyek pénzügyi támogatási programokban vettek részt. Az Írország, Görögország, Spanyolország, Ciprus, illetve Portugália tekintetében kiadott kiigazítási programot követő felügyeleti jelentés következtetése szerint mind az öt tagállam továbbra is képes törlesztési adósságát.

Bizottsági javaslat a határidős gázárak rendkívüli emelkedésének kivédésére

Az Európai Bizottság összeállította javaslatát a gázárak túlzott emelkedésének kivédésére, amely 2023. január 1-jétől egy évre maximálná az Európában irányadó holland TTF gáztőzsdén kötött szerződések árát.

Az új eszköz automatikusan beavatkozna a gázpiaci folyamatokba, ha a holland TTF gáztőzsdén értékesített, legközelebbi lejáratú (front-month) határidős gázkontraktus elszámolási ára két héten keresztül meghaladja a 275 eurót megawattóránként és a TTF-árak a két héten keresztül, 10 egymást követő kereskedési napon 58 euróval magasabbak a cseppfolyósított gáz (LNG) referenciaáránál. A limitnél magasabb áron nem lehetne tranzakciót lebonyolítani a TTF-ben, ami segít elkerülni a szélsőséges volatilitást és a túlzott árakat – ismerteti az MTI a javaslatot.

Az ellátásbiztonsági problémák elkerülése érdekében az árplafon csak egy határidős termékre (TTF legközelebbi lejárat jegyzése) korlátozódik, hogy a piaci szereplők továbbra is képesek legyenek kielégíteni a keresleti igényeket és földgázt beszerezni az azonnali piacon és a tőzsdén kívül.

A gázkereslet növekedésének az elkerülése érdekében a javaslat előírja a tagállamok számára, hogy a piaci korrekciós mechanizmus aktiválásától számított két héten belül jelezzék, milyen intézkedéseket hoztak a gáz- és villamosenergia-fogyasztás csökkentése érdekében.

A bizottság emellett javaslatot készít elő a júliusban elfogadott „Save Gas for a Safe Winter” rendelet értelmében uniós riasztás meghirdetésére a kötelező gázmegtakarítás életbe léptetésére is a kereslet csökkentése érdekében.

A javaslat szerint az árkorlátozás esetleges negatív következményeit elkerülendő a mechanizmus bármikor azonnal felfüggeszthető a következő esetekben: automatikusan, ha az életbe léptetésének a feltételei már nem teljesülnek

A GÁZÁRKIUGRÁSOK ELLEN KÉSZÜLT



„Az EU gondosan úgy tervezte meg ezt az mechanizmust, hogy hatékony legyen, ugyanakkor ne veszélyeztesse az ellátás biztonságát, az EU-s energiapiacok működését és a pénzügyi stabilitást” – mondta Kadri Simson energiaügyekért felelős uniós biztos. „Ez nem egy piaci beavatkozás az árak mesterségesen alacsony szinten történő rögzítése érdekében: ez egy utolsó lehetőség arra, hogy megakadályozzuk a globális trendektől és a piaci valóságtól elértő túlzott gázárkiugrásokat” – jelentette ki. Hozzátette: a mechanizmus bármikor felfüggeszthető abban az esetben, ha a földgázpiaci helyzet már nem indokolja a működését, vagy amennyiben ellátásbiztonsági kockázat áll fenn.

a gázpiacon, illetve a bizottság rendeletével, amennyiben kockázatokat észlel az ellátási biztonságra vagy a pénzügyi stabilitásra nézve.

Terjednek az új munkavégzési megoldások

távmunka, home office, négynapos munkahét, automatizáció

A Covid-járvány az otthonokba kényszerítette a munkavállalók jó részét. Kiderült, ez nem is rossz megoldás. A munkaerőhiány felerősítette a dolgozóknak kedvező munkavégzési megoldásokat. Ezek közé tartozik a négynapos munkahét is. A Magyar Telekom csoportnál bevált, most kiterjesztve kísérleteznek tovább. A mesterséges intelligencia megállíthatatlanul terjed: egy tanulmány szerint 120 év múlva minden foglalkozás teljesen automatizálható lesz. És ez csak néhány kiragadott példa arra, hogyan alakul át a munka világa.

A munkajogi szabályok modernizációját sürgeti az IVSZ

Az IKT-szektorban egyre inkább a home office válik normává, az IVSZ – Szövetség a digitális gazdaságért szerint emiatt szükség lenne a home office és a távmunka alkalmazási feltételeinek szétválasztására. A szervezet szerint a munkajogi szabályozást is modernizálni kell. Az MTI-nek küldött közleményében a szövetség kifejti: míg a 2019 május végét megelőző három hónapban csupán 85 ezren dolgoztak távmunkában vagy home office-ban, az idén ugyanebben az időszakban már 355 ezer ember élt ezzel a lehetőséggel. A magyarországi IKT-vállalkozások 65 százaléka továbbra is fenntartja az otthoni munkavégzés lehetőségét.

A szövetség rámutat: a home office és a távmunka nem teljesen azonos két atipikus foglalkoztatási forma. Míg a távmunkában a munkavégzés nem minden esetben zajlik a hagyományos munkarend idejében, addig a home office-ban dolgozók a hagyományos munkarendben dolgoznak, és ennek a munkajogi adminisztrációs kötelezettségei is vonatkoznak rájuk. Az IVSZ szerint szükséges a jogalkotónak is ezt a két foglalkoztatási formát elkülönítve kezelnie.

Úgy látják, a Munka törvénykönyve (Mt.) jelenleg nem rendelkezik például arról, hogy a munkáltató visszarendelheti-e távmunkavégzés/

home office esetén a munkavállalót, ha a munkavállaló életkörülményei megváltoznak vagy a munkakörhöz kapcsolódó feladatokban változás áll be, vagy a munkavállaló visszaél ezek lehetőségével. Mind a munkáltatók, mind a munkavállalók esetében gondot jelenthet, hogy a jelenlegi szabályozás értelmében, ha home office munkavégzésben állapodnak meg a felek, azt egyik fél sem módosíthatja egyoldalúan, rugalmasan az aktuális feladatokhoz igazodva.

Megfelelő keretek között, de biztosítani szükséges a munkavállalók számára a tervezhetőséget, a munkáltató számára pedig a jogot, hogy indokolt esetben irodai munkavégzésre hívja az egyébként home office-ban dolgozó kollégáit – hangsúlyozza a szövetség.

Az IVSZ javasolja a munkavégzés helyére vonatkozó szabályozás átemelését az Mt-be, a felek közös megegyezésének lehetővé tételével. Fontos lenne az is, hogy a Mt. adjon módot arra, hogy a munkáltatónak lehetősége nyíljon egyedi megállapodás alapján alkalmi home office lehetőséget biztosítani a munkavállalóknak anélkül, hogy ehhez minden alkalommal munkaszerződést kellene módosítani.

A szervezet szerint a szabályozásnak egyértelművé kell tennie azt is, hogy otthonról végzett

KÉTSZÁZ SZERETHETŐ MUNKAHELY

Az idén 200 cég kapta meg a Szerethető Munkahely díjat a Magyarországon hatodik alkalommal rendezett versenyen, amelyben több mint 1700 cég vett részt – közölte a dreamjobs.hu, a verseny szervezője. A részt vevő cégek 50,4 százaléka kisvállalat és túlnyomó részük a szoftverfejlesztésben tevékenykedik.

munka során a fizikai munkakörülmények megteremtése és fenntartása, a munkáltató által az egyes munkakörökhöz elrendelt adatvédelmi, biztonsági előírások betartása alapvetően a munkavállaló felelőssége. Törvénybe kellene foglalni azt is, hogy a munkavállaló köteles legyen bejelenteni a munkáltatója számára, ha a home office munkavégzésének helyszíne megváltozik.

Az IVSZ szerint nem egyértelmű a home office-ban, távmunkában foglalkoztatott munkavállalóknak adható havi 20 ezer forintos szja-mentes juttatás számításának módja sem. Az IVSZ

tisztázni javasolja, hogy a jogalkotó a ténylegesen a home office-ban töltött napokat érti-e a kifizetési jogosultság alatt, vagy azt az időszakot, amelyben a munkavállaló már az Mt. szerinti távmunka-szerződéssel rendelkezik, így mindenképp pontosítani kell a kifizetés és elszámolás indokoltságát. A szabályozás pontosítása azért lényeges – idézi az MTI Tajthy Krisztina, az IVSZ főtitkárának véleményét –, hogy a munkaadói és a munkavállalói oldalon se legyenek bizonytalanságok az atipikus foglalkoztatási formák kereteire vonatkozóan.

Több területen, több munkavállalóval tovább teszteli a négynapos munkahetet a Telekom

Magyarországon a nagyvállalati szektorban elsőként a Magyar Telekom Csoport jelentette be, hogy kísérleti programot indít a 4 napos munkahét tesztelésére. Pilot jelleggel négy hónapon keresztül négy csapat dolgozott négy napos munkarendben, változatlan alaphéttel. A projekt hatékonynak bizonyult, így a vállalat további területek bevonásával folytatja a teszt idő-

szakot 2023. augusztus végéig.

Október végén zárult a 4 napos munkahét tesztidőszaka, melynek legfontosabb célja az információgyűjtés volt. A 150 fővel indult pilot programban 4 csapat vett részt: ügyfélszolgálati-, műszaki hibaelhárítással, technológiai értékesítés támogatással, és SAP rendszerekkel foglalkozó terület. A projekt során kiemelt figyelmet fordítottak



a gördülékeny munkaszervezés mellett a kollégák visszasajelzéseire és hangulatára is.

A 4 napos munkarend kísérleti fázisában végzett felmérések biztató eredményt mutatnak: a fix munkaidőben ügyfélkapcsolati feladatokkal foglalkozó munkatársak önmagukhoz viszonyított teljesítménye a pilot előtti teljesítményükhöz képest tíz százalékkal nőtt a 4 napos munkahét teszt időszakának bevezetése után. A bevont kollégák körében végzett belső felmérés rámutatott arra, hogy a 4 napos pilot programban résztvevő munkatársak 92%-a érezte úgy, hogy munkája mellett elegendő ideje jut a magánéletre és a pilot időszak végén 90% válaszolta azt, hogy szívesen folytatná a 4 napos munkavégzést.

Az eredményeket látva a Magyar Telekom folytatja a 4 napos munkahét tesztelését, 2023. február 1-től további csapatok bevonásával, a résztvevő kollégák létszámának megduplázásával, valamint 6 hónapra tárgítva a tesztelési periódust. A vállalat a második fázisban 36 órás munkahét keretében, változatlan bérezés és az eddigi hatékonyság fenntartása mellett folytatja a projektet, melyben vizsgálni fogja többek között a 4 napos munkahét hatását a toborzás-kiválasztásra, munkáltatói márkára, valamint elemezni fogják a tesztcsapatokon belüli fluktuáció alakulását és a betegszabadságok napjainak esetleges változását is.

A Telekom a PwC Magyarországgal közös országos reprezentatív kutatást is indított a témában hogy feltárja a munkaerőpiac szereplőinek véleményét a 4 napos munkahétre vonatkozóan. (Az adatfelvétel 2022.08.03–09.07. között zajlott, a 17-70 éves korosztály megkérdezésével). A kutatás több mint 12 ezer embert részvételével zajlott, véleményüket kérve arról, hogy mit gondolnak a 4 napos munkahét bevezetéséről, és annak a mindennapi életükre gyakorolt várható hatásairól. A felmérés eredményei alapján a válaszadók többsége (84%) szívesebben dolgozna heti négy napot a jelenlegi 5 napos munkahéttel szemben. Ezen belül a „4 nap, 8 óra, változatlan bér” és a „4 nap, 9 óra, változatlan bér” modell bizonyult a legszimpatikusabbnak, feltéve, hogy a munkavállalók bérét nem befolyásolja a munkaidő megváltoztatása. A kutatás egyértelműen rámutat arra, hogy a munkavállalók preferenciáit eltérő élethelyzetek alakítják: a fiatalabbak akár 4 nap, 10 órában is hajlandóak lennének dolgozni (a 30 év alattiak 41%-a valamilyen mértékben elfogadhatónak tartja ezt az opciót) a jelenlegi 5 nap 8 óra helyett, ugyanakkor, ez a lehetőség nem mindenki számára elfogadható: a nyugdíjhoz közel állók többsége inkább elutasító, 50 év felett mindössze 13% tartja vállalhatónak azt, hogy ilyen modellben dolgozzon.

BELGIUMBAN VÁLASZTHATÓ A NÉGYNAPOS MUNKAHÉT

Szeptember 29-én a belga parlament alsóháza megszavazta a *Deal pour l'emploi* törvényjavaslatot, ami lépés a négynapos munkahét bevezetése felé. Jelenleg a belga munkavállalók még szabadon dönthetnek arról, hogy heti négy vagy öt napot dolgoznak-e, de ez nem jelenti azt, hogy munkaidejük csökkenne, csupán kevesebb napba sűrítik munkaoráik számát.

Előrejelzés: 120 év múlva minden foglalkozás teljesen automatizálható lesz

A mesterséges intelligencia szakértői 50 százalékos valószínűséggel arra számítanak, hogy 2060 körül a gépek minden feladatot jobban és olcsóbban tudnak majd elvégezni, mint az emberi munkaerő; 2140 körül minden foglalkozás teljesen automatizálható lesz – áll a Roland Berger, német stratégiai tanácsadó cég tanulmányában.

Az új digitális technológiák más innovációk „támogatójaként” működhetnek. A kvantum-számítástechnika szinte korlátlan számítási teljesítményt biztosítva lehetővé teheti az új technológiák alkalmazását különböző ágazatokban – ismerteti az MTI a cég közleményét. A növekvő adatmennyiség lehetővé teszi a mesterséges intelligencia folyamatos optimalizálását, a humán erőforrásokat növekvő arányban fogják kiegészíteni – bizonyos ágazatokban felváltani – a mesterséges intelligenciával támogatott gépek, intelligens robotok és hibridek.

2030-ra a mesterséges intelligenciát az egészségügyi problémák kezelésére és megelőzésére fogják használni olyan eszközökkel, mint a fejlett előrejelző alkalmazások, a virtuális

ápolási asszisztensek és az intelligens viselhető eszközök.

A gyártásban egyre több intelligens rendszer lesz 2030 és 2040 között, amelyek a fogyasztói termékigényre optimalizálódnak, és a termékeket költséghatékonyabban és kevésbé környezet-szennyező módon állítják majd elő.

2050-re az MI-technológia érzelmekből fog olvasni, hogy személyre szabja az egyes ügyféllelményeket. Az érzékelők képesek lesznek az arc kifejezések azonosítására, és a MI segítségével szinkronizálhatók lesznek az ügyfél más adatforrásaival.

Minden iparág elmozdul az automatizálás irányába – a munkavégzés komplexitásától függően a robotok vagy kiegészítik vagy helyettesítik az embert. Az egyik első ilyen terület a tanulmány szerint a közlekedés, amelyben a mesterséges intelligencia által vezérelt autonóm járművek (AV) könnyebben helyettesítik majd a személygépkocsi-, taxi- és furgonvezetőket. Az előrejelzések alapján több mint négymillió munkahely szűnik meg a gyors átállás során, amely öt éven belül elkezdődik.

ÉLEN A KÖZLEKEDÉS

Minden iparág elmozdul az automatizálás irányába. az elsők között van a közlekedés, amelyben a mesterséges intelligencia által vezérelt autonóm járművek (AV) könnyebben helyettesítik majd a személygépkocsi-, taxi- és furgonvezetőket.

2026 júliusától arányos képviselet jár a nőknek a tőzsdei társaságok vezető testületeiben

Az Európai Parlament strasbourg-i plenáris ülésén november 22-én elfogadta azt az irányelvet, amely több nőt ültetne a cégek vezető testületeibe 2026 júliusára. Ez a tőzsdén jegyzett uniós nagyvállalatokra vonatkozik, a 250-nél kevesebb főt foglalkoztató kis- és középvállalkozásokra nem. A kvótát nem teljesítő vállalatok szankciókra számíthatnak.

Tíz év telt el azóta, hogy november 22-én az Európai Parlament irányelvjavaslatot fogadott el a nők vezetőtestületi tagságáról. A javaslat célja, hogy 2026 júliusára a társaságok nem ügyvezető igazgatói vezető álláshelyeinek legalább 40 százalékát, illetve az összes vezetői poszt legalább 33 százalékát a vezetőtestületekben alulreprezentált nem képviselői töltsék be.

A vezetőtestületi tagságnak továbbra is legfőképpen az érdemeken kell alapulnia. Az új szabályok szerint a kiválasztási eljárásnak átláthatónak kell lennie. Az érintett társaságoknak évente egyszer számot kell adniuk a nemzeti hatóságoknak vezetőtestületeik nemi összetételéről. Amennyiben nem sikerül teljesíteniük a feltételeket, nyilatkoznuk kell arról, hogy hogyan kívánják orvosolni a helyzetet. Ezeket az információkat webhelyükön is közzé kell tenniük, mégpedig könnyen hozzáférhető módon. A 250 főnél kevesebb munkavállalót foglalkoztató kis- és középvállalkozásokra nem vonatkoznak az irányelv követelményei.

A tagállamoknak hatékony, arányos és elretentő erejű szankciókat kell alkalmazniuk azokkal szemben, akik nem nyíltan és átláthatóan

folytatják le a kinevezési eljárásokat. Ha a társaság nem teljesíti az irányelvben foglaltakat, egy bírói testület akár érvénytelenítheti is a vezetőtestületi kinevezéseket.

Mint ismeretes, az Európai Bizottság legelőször 2012-ben terjesztett be javaslatot ebben a témában, az Európai Parlament pedig 2013-ban tette közzé tárgyalási álláspontját. A Tanács csaknem egy évtizeden át blokkolta az egyeztetéseket. A foglalkoztatásért és a szociális ügyekért felelős tagállami minisztereknek végül 2022 márciusában sikerült közös álláspontot kialakítaniuk az irányelvjavaslatról. A Parlament és a Tanács tárgyaló küldöttségei között júniusban jött létre a megállapodás.

2021-ben az EU tőzsdén jegyzett legnagyobb vállalkozásainak vezetőtestületeiben mindössze 30,6 százalékos volt a nők aránya. Az egyes tagállamok között jelentős eltérések mutatkoznak (Franciaországban ez az arány 45,3, Cipruson 8,5 százalék). Magyarországon a nők aránya a legfrissebb adatok szerint 10,5 százalék. Ha javul is lassan a nők aránya a vezetőtestületekben, 2022-ben az uniós tagországok legnagyobb jegyzett vállalkozásait vezető elnököknek vagy vezérigazgatóknak kevesebb, mint 10 százaléka volt nő.

A KÖVETKEZŐ LÉPÉS

Miután a Parlament és a Tanács hivatalosan is elfogadta a megállapodást, az irányelv húsz nappal az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követően hatályba fog lépni. A tagállamoknak két évük lesz a szabályok átültetésére.

Az Észak-Magyarországra tervezett autóalkatrész-gyár állami támogatását vizsgálja a Bizottság

Az Európai Bizottság részletes vizsgálatot indított annak értékelésére, hogy az Észak-Magyarországon létesítendő új gépjárműalkatrész-gyár építéséhez Magyarország által nyújtani tervezett állami támogatás összhangban van-e az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályokkal. Az intézkedés kedvezményezettje a Rubin NewCo Kft. lenne.

Magyarország 2021-ben arról értesítette a Bizottságot, hogy 43,76 millió euró összegű állami támogatást kíván nyújtani a Rubin NewCo Kft. részére az észak-magyarországi régióban tervezett új gépjárműalkatrész-gyár megépítéséhez.

Az új gyár a csoporthoz tartozó két másik európai gyártási helyszín kapacitását veszi majd át. Az üzem várhatóan mintegy 1500 munkahelyet teremt Észak-Magyarországon, amely az uniós állami támogatási szabályok értelmében regionális támogatásra jogosult, kedvezőtlenebb helyzetű régió.

Magyarország a következők révén kívánja támogatni az új gépjárműalkatrész-gyár építését: 43,01 millió EUR összegű közvetlen támogatás és 0,75 millió EUR összegű adókedvezmény. A magyar hatóságok által nyújtani tervezett teljes támogatási összeg az elszámolható beruházási költségek százalékában kifejezve 31,76%, ami nem éri el az ilyen projektekre engedélyezett maximális támogatási összeget (azaz a 31,88%-ot).

Ebben a szakaszban a Bizottság előzetes értékelése alapján megállapította, hogy a beruházási projekt elősegíti a gazdasági fejlődést és a foglalkoztatást az EU egy kedvezőtlenebb helyzetű régiójában. Mindazonáltal a Bizottságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy az intézkedés összhangban van-e az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályokkal, különösen a regionális állami támogatásokról szóló iránymutatással.

Konkrétabban, a Bizottság úgy határozott, hogy részletes vizsgálatot indít annak értékelésére, hogy:

- a támogatás arányos-e, vagyis nem lépi-e túl azt a mértéket, ami a be-

A VIZSGÁLAT SZEMPONTJAI

- arányos-e a támogatás
- van-e ösztönző hatása a régióban
- nincs-e indokolatlan negatív hatása az EU-n belüli versenyre és kereskedelemre

ruházás hátrányos helyzetű régióba vonzásához szükséges;

- az intézkedésnek van-e „ösztönző hatása”. E tekintetben a Bizottság meg fogja vizsgálni, hogy az új gyár magyarországi létesítésére vonatkozó döntés kiváltó oka közvetlenül a magyar állami támogatás volt-e, vagy azt állami támogatás nélkül is ebben a régióban valószínűsíthető volna meg. A magyar hatóságok azt állítják, hogy a támogatás nélkül a beruházásra az EU-n kívül, Törökországban került volna sor; és hogy
- a támogatásnak nincs indokolatlan negatív hatása az EU-n belüli versenyre és kereskedelemre.

A Bizottság most behatóbb vizsgálatot indít annak megállapítása érdekében, hogy az említett kezdeti aggályok megerősítést nyernek-e. A részletes vizsgálat megindítása lehetőséget biztosít Magyarországnak és az érdekelt felek számára, hogy észrevételeket tegyenek, a vizsgálat kimenetelét azonban semmilyen módon nem befolyásolja.

Mint ismeretes, az állami támogatási szabályok, mindenekelőtt a regionális állami támogatásokról szóló bizottsági iránymutatás, lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy az EU kevésbé

fejlett régiókban támogassák a gazdasági fejlődést és a foglalkoztatást, valamint előmozdítsák a területi kohézió megvalósulását az egységes piacon. A regionális állami támogatásokról szóló iránymutatás meghatározza azokat a szabályokat, amelyek alapján a tagállamok állami támogatást nyújthatnak a vállalkozásoknak annak érdekében, hogy Európa kedvezőtlenebb helyzetű régiókban támogassák az új gyártóüzemekbe történő beruházásokat.

Az iránymutatásban foglaltak betartása érdekében a támogatási intézkedésnek számos feltételnek kell megfelelnie:

- a támogatásnak valódi „ösztönző hatással” kell bírnia, azaz ténylegesen arra kell ösztönöznie a kedvezményezettet, hogy egy adott régióban ruházzon be;
- a támogatás nem haladhatja meg a szóban forgó régióra alkalmazandó regionális támogatási felső határt és a hátrányos helyzetű régióba történő beruházás ösztönzéséhez szükséges minimális szintre kell korlátozódnia;
- a támogatás nem járhat olyan indokolatlan negatív hatásokkal, mint például felesleges kapacitások létrehozása egy hanyatló piacon;
- a támogatás nem okozhatja közvetlenül a meglévő vagy beszüntetett tevékenységek áthelyezését az EU más részeiből a támogatott létesítménybe; valamint
- a támogatás nem térítheti el a beruházást más olyan uniós régióból, amely gazdaságilag ugyanolyan kedvezőtlen, vagy kedvezőtlenebb helyzetben van, mint az a régió, ahol a támogatott beruházás található.

A WTO-hoz fordulhat az EU Washington protekcionista intézkedései miatt

Az Európai Unió a Kereskedelmi Világszervezethez (WTO) fordulhat Washington protekcionista intézkedései, az autóipart is jelentősen érintő amerikai állami támogatás miatt – jelentette ki Thierry Breton belső piacért felelős európai uniós biztos Brüsszelben hétfőn, az euróövezet pénzügyminiszterei tömörítő eurócsoport ülését megelőzően.

Breton kijelentette: ha az Egyesült Államok nem reagál kielégítő módon a fellevelet aggályokra, akkor az unió „megtörli intézkedésekkel” válaszolhat Washington augusztusban elfogadott inflációcsökkentési törvényére, amely adókedvezményeket is tartalmaz az Egyesült Államokban gyártott elektromos autókra és akkumulátorokra. A jelentős állami támogatás „ellentétes a WTO szabályaival” – emelte ki.

Bruno Le Maire, Franciaország gazdasági és pénzügyekért, valamint ipari és digitális szuverenitásért felelős minisztere az eurocsoport ülését megelőzően kijelentette: az Egyesült Államok gazdaságának nyújtott hatalmas támogatások „koordinált, egységes és erős” választ követelnek az európaiaktól. Az amerikai támogatási törvény „ellentétes a nemzetközi kereskedelem minden szabályával” – húzta alá.

A francia miniszter szavai szerint a törvény, amelyet az amerikai kormány környezetvédelmi és társadalmi reformprogramnak nevez, egy több százmilliárd dolláros beruházási terv, és ennek hatására „néhány nagy külföldi vállalat, amely Európában akart letelepedni, most této vázik, hogy Európában vagy Amerikában létesítsen-e telephelyet. Emiatt csak Franciaországban mintegy tízmilliárd euró értékű beruházás és több ezer ipari munkahely forog kockán” – figyelmeztetett. Közölte továbbá: egyes esetekben a Biden-kormány által felajánlott támogatások összege az Európai Bizottság által engedélyezett maximális támogatási összeg négy- vagy akár tízszerese. Hangsúlyozta, hogy az európai ipar már most szenved a versenyképesség hiányától. Az amerikai inflációcsökkentési törvény szerinti támogatások és az ugyanilyen erősen támogatott kínai ipar valószínűleg tovább növeli Európa lemaradását – mondta. Bruno Le Maire végezetül kijelentette: csak határozottsággal lehet eredményt elérni.

A VITA KIROBBANTÓJA

Joe Biden amerikai elnök augusztusban írta alá a 700 milliárd dolláros inflációcsökkentési törvénycsomagot, amely bizonyos iparágaknak, például az autóiparnak mintegy 430 milliárd dolláros állami támogatást nyújt.



Fotó: Gage Skidmore

Christian Lindner német pénzügyminiszter a tanácskozás előtt adott sajtónyilatkozatában azt mondta: országa inkább párbeszédet sürget Washingtonnal, mint ellenintézkedéseket a szóban forgó törvény által kiváltott kereskedelmi feszültségek enyhítésére. Véleménye szerint Brüsszelnek és Washingtonnak közösen, a nemrégiben létrehozott munkacsoport keretében kell foglalkoznia az európai aggodalmakkal. „Most párbeszédre kell törekedni az Egyesült Államok kormányával, hogy tisztázni tudjuk aggályaink forrását, és közös módszereket találjunk gazdasági érdekeink ötvöztetésére” – jelentette ki Lindner, majd hozzátette: nincs meggyőződve arról, hogy az amerikai fél megértette, milyen nagy az EU aggodalma a törvény lehetséges következményei miatt.

Az EU és az Egyesült Államok munkacsoportot hozott létre az amerikai állami támogatások miatt a felek között kirobbant viták megoldására. „Jelenleg arra összpontosítunk, hogy tárgyalások megoldást találjunk” – mondta Valdis Dombrovskis kereskedelem-politikáért felelős biztos az ülést megelőzően. A tárgyalások első fordulóját már megtartották, és az esetleges haladásról leg hamarabb decemberben fog beszámolni a brüsszeli testület – idézi az MTI a véleményeket.

Európa kiberbiztonságának megerősítése a cél

Az Európai Parlament a kiberbiztonság megerősítésére új jogszabályt fogadott el, amely szigorúbb beszámolási és információ-megosztási kötelezettségeket ír elő a tagállamok számára.

A november 10-én elfogadott jogszabály szerint a többi között a tagállamoknak jelenteniük kell az ilyen jellegű incidenseket, fokozniuk kell az ellátási láncok biztonságát, titkosítást kell alkalmazniuk és fel kell tárnuk a sebezhetőségeket.

Az új szabályok az ediginél több szervezetre és szektorra vonatkoznak majd így például az olyan alapvető jelentőségű ágazatokra, mint az energiaipar, bankok, egészségügy, digitális infrastruktúra, közigazgatás és úrkutatás. Kiterjed továbbá az úgynevezett fontos ágazatokra is, például a postai szolgáltatásokra, a hulladékkezelésre, a vegyiparra, az élelmiszeriparra, az orvosi berendezések gyártására, az elektronikára, a gépgyártásra, a gépjárművek és a digitális szolgáltatókra. Az e területen tevékenykedő összes közép- és nagyvállalat a jogszabály hatálya alá esik.

Az irányelv emellett a különböző hatóságok és tagállamok együttműködésének javítását és az információ-megosztás fokozását is előírja, és létrehozza az európai biztonságrés-adatbázist. Az uniós parlamenti jóváhagyást követően az Európai Unió Tanácsának is el kell fogadnia a jogszabályt, mely megjelenését követően lép hatályba – ismerteti a döntést az MTI.

Magyar szecesszió – képekben, szövegben

Mesteri fényképekkel illusztrált, remek leírásokkal szolgáló fejezetek Magyarország kulturális, történelmi és természeti kincseinek vagyonegyéből: ezek a Fucskár alkotópáros fotóalbumai, s ilyen ez a kötetük is. Tartalmát a Kossuth Kiadó ajánlója így összegzi: „A magyar szecesszió alig két évtizedes virágzását messze felülmúlja művészettörténeti jelentősége. Épített környezetünk nagyra becsült alkotásai máig őrzik emlékét.” Szó szerint pompás összeállítás!

Korunk nem igazán kedvez az ilyen kincsek fennmaradásának. A Fucskár-albumok – más hasonló alkotókéval együtt – fontos értékőrző és mentő szerepet is betöltenek.

Szecesszió: Mívesen, többnyire könnyedén vagy épp cikornyásan elegáns illetve harmonikusan bizarr, erőteljes stílus, a művészet egyik nagy stíluskorszaka. Benne a 20. század hajnalának új fényei, egy gazdag és nagyratörő új világ születésének reményei csillognak. Ráismerünk a kor tárgyi világának legkülönbözőbb elemeire, épületektől ékszerekig, metrólejárattól bútorig, dísz tárgyakig. Művészi alkotásokban a mindennapok első igazi meghódítója. A nagy stílusok közül elsőként, jelentős gazdaságélénkítő hatása volt. Hirdette és megvalósította a haszonelvűséget, hogy tárgyainak megformálásával hasznos célokat akar szolgálni, mai szóval hozzáadott értéket teremteni. Ezzel új igényeket teremtett, általuk új keresletet támasztva iparágaknak, bevonva az árutermelésbe a formatervezést, bővítve az ipar és a kereskedelem számára a kínálat lehetőségét.

A Kossuth ajánlójából: „Európa-szerte, így Magyarországon is rányomta bélyegét a modern művészet minden területére. A nemzetközi stílusjegyeket hordozó irányzatok helyett – más művészeti ágakhoz hasonlóan – az építészek is arra törekedtek, hogy nemzeti stílust, egyedi magyar építészetet hozzanak létre, amely ugyanakkor a modern élet lendületét is kifejezi. Ehhez elsősorban a nemzeti hagyományokból és a népművészetből merítettek ihletet. Az új stílus építészei emellett szívesen éltek a korszerű vas-, üveg- és kerámiagyártás anyagaival. A vas képlékenységét a természeti ornamentika céljaira használták, könnyed mintáival ellensúlyozták a kő tömörségét. Az üveg sík felülete teret adott a vonal, a fény, és a színek játéknak, a plasztiku-



Fucskár Ágnes –
Fucskár József Attila:

MAGYAR SZECESSZIÓ

Kossuth Kiadó, 2021

san formálható és változatos színekben gyártható kerámia egyaránt különleges arculatot adott az épületek külsejének és belső tereinek.”

Az album előszava így idézi az irányadó koncepciót: „Követhetjük azokat az elveket, amelyek a modern architektúráis törekvéseknél közelebb, de ebbe bele kell vinni tösgyökeres eredetiséget, a mi egyéniségünket, hozzá kell alkalmazni a magyar földhöz és kultúrához. Vagyis a konstrukcióban ki kell fejeződnie a magyar észjárásnak, a díszítésben pedig a természetből vett olyan motívumokat kell feldolgozni, melyek e földre jellemzőek, eredeti felfogásban, stilizálásban.”

E koncepció jelentőségének értékeléséhez tegyük hozzá: az építészet és a díszítőművészet jeles alkotásai az ókortól napjainkig igen fontos tömegkommunikációs eszközként szolgálnak, A szecesszió ebben is elhozta a mindennapokba és széleskörűvé tette az ilyesfajta önkifejezés lehetőségét.

E kötet válogatása a magyar szecessziós építő és díszítőművészet remekeiből ad ízelítőt, az ország mai területén és azon kívül. Megmutatja, hogy a szecesszió igen erősen hozzájárult a vidéki városképek szépítéséhez és modernizálásához.

Fejezetei:

- Budapest szecessziós épületei – 76 oldalon
- Magyarország vidéki városainak szecessziós épületei – 68 oldalon
- Felvidék – 6 oldalon
- Erdély – 25 oldalon
- Kárpátalja – 1 oldalon
- Délvidék – 10 oldalon

Az egyes oldalakon többnyire több kép található az épületekről, részletekről – valószínűleg még a helységek jó ismerőinek is sok szép meglepetéssel. A kötetet helységnévjegyzék és forrásjegyzék teszi teljesebbé.

Dr. Osman Péter

A kriptovaluták titokzatos világa

A bitcoin az egyik legfontosabb és legkritikusabb stádiuma a pénzügyi forradalomnak, amelyet az olyan fizetőeszközök elterjedése hozott, ahol azok értékét a mögöttük álló intézménybe vetett bizalom adta. A bitcoin forradalmi újdonsága, hogy ez az „intézmény” egy senki által nem uralható, digitális informatika alapú pénzügyi rendszer. Ben Mezrich könyve főszereplőit, Tyler és Cameron Winklevosst nevezi „e teljesen új digitális forradalom vezéralakjainak.” S könyvét megalapozó széleskörű kutatásai alapján „nincs kétségem afelől, a bitcoin-forradalom valódi, és hogy a kriptovaluták örökké velünk maradnak” – írja a szerző a könyv Epilógusában.

A történet, amelyet elénk tár, izgalmas és tanulságos betekintés e szép új világ egy fontos szegmensébe. Idézett véleménye a bitcoinról és a kriptovalutákról, azt jelzi, ő hisz e valuták fennmaradásában. Pedig sok zavaró kétely és némi gyanú övezi a kriptopénzeket (amelyeket nem szabad összetéveszteni a mostanában napirendre került digitális jegybanki pénzzel!), így aki a könyvet meggyőzőnek találja, könnyebben megérti ezt a világot.

Mezrich remek könyvet írt a Facebook születéséről, annak sajátos megalkotójáról, Mark Zuckerbergről, és kökemény meneteléséről a világsikerig. Ebből született A közösségi háló című film. A könyv és a film szól a Winklevoss ikrek és Zuckerberg vitás kapcsolatáról a Facebook születése során. Az Alexandra ajánlója is kiemeli: előbbiek állítása szerint az ő forráskódjukat lenyúlva készítette el Zuckerberg a Facebook első változatát. Perre mentek és megállapodásra jutottak, ami azonban nem enyhítette a köztük lévő ellenségességet.

Idézet az Alexandrától: „Mezrich egy évtizeddel később folytatta a sztorit, amelynek újabb fejezete még meghökkentőbb: hogyan lettek a pár tízmillióval 'kisemmizett' ikerpár tagjai a világ első bitcoin milliárdosai... Napjaink egyik legelismertebb amerikai tényfeltárója ott veszi fel a fonalat, amikor Tyler és Cameron saját kárukon tanulják meg, hogy nem érdemes ujjat húzni a Facebook urával, miután senki sem hajlandó üzletelni velük a Szilícium-völgyben. Egy véletlen találkozás Ibizán 2012-ben azonban új lehetőségeket nyit meg előttük: a kriptovaluták titokzatos, sötét világát. Mint megállapítják, a bitcoin vagy komplett baromság, vagy az évszázad



Ben Mezrich:

AZ ELSŐ BITCOIN MILLIÁRDOSOK

Igaz történet árulókról, zsenikről és jóvátételről

Alexandra Kiadó, 2022

üzlete; ők az utóbbira fogadnak. Az első bitcoin milliárdosok vad partikkal, FBI rajtaütésekkel és furcsa karakterekkel fűszerezett lenyűgöző és teljes egészében igaz története a dark web mélyén zajló illegális kereskedelemről egészen a mindent felforgató bitcoin lázig követi a kriptovaluták történetét.”

Az AMAZON ajánlójából: „A könyv lenyűgöző története a Winklevoss testvérek nagy fogadásának a kriptopénz sikerére és az ezzel elért káprázatos nyereségüknek, szintúgy az egyenlítésüké és bosszújuké a Facebookkal folytatott óriási jogi küzdelemük nyomában. A sötét web illegális piactérétől az USA Értékpapír- és Tőzsdéfelügyeletéig, a könyv vad és meglepő utazásra visz, felillantva egy izgalmas gazdasági jövő kilátását is. 2017. november 26-án a Winklevoss fivérek lettek az első Bitcoin milliárdosok. Ez annak története, miként jutottak idáig – ahogyan azt csak Mezrich képes elmondani.”

Mezrich a könyvről és forrásairól: a könyv „interjúk tucatjain, forrásmunkák százain, valamint több ezer oldalnyi dokumentumon, többek közt számos bírósági eljárás jegyzőkönyvein alapul. A közösségi háló a Facebook alapításának történetét igyekezett elmesélni. Ez is egy eredettörténet, mind az oldalain felbukkanó szereplőket, mind magát a kriptovalutát illetően. Az elmúlt évtized során végignézhettük, ahogy a Facebook növekedett és változott, és hasonlóképpen érdekes lesz látni, merre halad majd a bitcoin. Véleményem szerint a kriptovaluták ezen új korszakának története még csak most vette kezdetét.”

Dr. Osman Péter